

Natur-ture

Gendarmstien

Nogle får associationer til krig og soldater når de hører ordet *Gendarm*, men det er absolut ikke gamle krigsminder man skal forvente at se mest af hvis man begiver sig ud på *Gendarmstien*, men istedet et overraskende veludbygget stisystem, der går gennem noget af den smukkeste kystnære natur i Sydøstdanmark. Skove, små bugter, søer og et landskab fyldt med et rigt dyre- og planteliv, er noget af det man kan opleve langs stisystemet.

Ordet *Gendarm* er flettet ind i denne naturherlige kystrutes navn, fordi de gamle grænsegendarmere bevogtede landegrænsen og skibsfarten langs kysten, ad ruter der stort set svarer til *Gendarmsti*ens forløb idag. Gendarmene foretog patruljeringen til fods og hver enkelt gendarm havde sin del af grænsen han bevogtede. Gendarmene gik ad allerede eksisterende stier eller veje, men også nye blev anlagt over privat jord og på denne måde blev *Gendarmstien* oprindeligt skabt. Systemet fungerede helt frem til 1958, hvor patruljeopgaven overgik til politiet. Mange steder blev *Gendarmstien* "glemt", men i 1988 påbegyndte Amtet, staten og de kommuner stisystemet løb igennem, en genoprettelse og afmærkning af stisystemet. *Gendarmstien* løber fra Padborg til Høruphav, en strækning på ialt 74 kilometer.

Gendarmstien er interessant både for endagsturister og for folk der ønsker at prøve en flere dage lang vandreferie i Danmark. Mange tager jo til udlandet for at trekke (vandre). Men hvorfor ikke prøve at holde trekkingferie herhjemme? Der er mange rutemuligheder rundt om i landet og her i det sønderjyske er *Gendarmstien* et af de bedste bud på en oplagt trekkingrute, sammen med Hærvejsruten. Der er flere overnatningsmuligheder langs *Gendarmsti*ens 74 kilometer lange forløb. Campingpladser, primitive overnatningspladser og Bed and breakfast-logier er blot nogle.

Ønsker man at følge *Gendarmstien* har Sønderjyllands Amt udgivet en god folder der beskriver hele stiforløbet, med oversigtskort der inddeler ruten i 10 vandre-etaper. Det vil være alt for omfattende at beskrive alle 10 etaper her, så derfor har jeg valgt at beskrives ruten fra Sønderhav til Sandager, som en smagsprøve på turene.

Turen fra Sønderhav til Sandager er på 6,5 kilometer og går gennem et meget varieret og spændende landskab. Ved etapens start i Sønderhav har man fra første færd en enestående udsigt ud over Store- og Lille Okseø, der ligger som to perler

midt ude i Flensborg Fjord. Den dejlige udsigt til øerne følger én på det første stykke vej, mens man bevæger sig nordpå langs Fjorden. I starten går turen flere steder tæt forbi husene i Sønderhav, men efter kort tid er man ude i "vild" natur igen. Når man har passeret Rønshoved Højskole, går man forbi en dybe slugt. Den har bækken, Munkemølle bæk, gravet i skrænten. Herfra følger stien den gamle mølledæmning ned til vandet. Turen går videre mod Stranderød, hvor man går forbi gamle idylliske stråttækte huse der ligger helt ned til vandet. Små bådbroer med ruser der hænger til tørre stikker ud i vandet, små næs strækker sig ud i fjorden og inde på nogle af markerne græsser der heste. På et tidspunkt har man mulighed for at tage en lille afstikker ind til et fint udsigtspunkt. Det er en lille bakke hvorfra man har en fin udsigt over Fjorden og de nærliggende arealer. Turen går herefter videre forbi Helligsø, der ligger bemærkelsesværdigt tæt på Fjorden, kun adskilt fra den af få meters strand, sti og jord. Søen er et trækplaster for fuglelivet, der raster og søger føde her året rundt. Bl.a. kan man møde fiskehejrer, lille lappedykker, grågæs, knopsvaner, krikænder samt en række vadefugle. På ruten kommer man forbi nogle fine gamle kulturminde: resterne af to gamle teglværker, hvor man ved det ene kan se de gamle ruiner ligge midt i et smukt overdrevslandskab, med kreaturbidte træer, alt sammen meget malerisk og smukt. Kigger man ned på stranden er det tydeligt at man befinder sig i et område hvor der har været mange teglværker. Stranden er fyldt med gamle mursten i alle mulige farver, der enten er skyllet op på stranden, eller kommer direkte fra det nærmeste teglværk. Teglenes røde og gule farver overgås kun af de mange vilde blomster der vokser langs stien oppe på land. Vild gulerod, rølliker, cikorier, dueurt, prikbladet perikum og meget, meget mere lyser op i hvidt, blå og gult langs ruten. Kryddersnaps-entusiaster kan med fordel plukke blomster her. Den prikbladede perikum kan bruges i kryddersnaps og den skulle efter sigende have samme virkning som lykkepiller... -om det er blomsten eller snapsen der gør underværket, det skal være usagt... Det specielle ved perikumsnaps er at det er en gul blomst man putter i, men snapsen bliver helt rød... Enden på disse udvalgte 6,5 kilometer af Gendarmstisystemet er Sandager. Til gode har man så de øvrige 67,5 km af den ialt 74 km rute, hvor man bl.a. vil kunne se fyrtårne, slotte, gamle færgesteder, kilder, skovklædte skrænter og smukke engarealer. Rigtig god gåtur.

Yderligere info:

Yderligere information kan fås i brochuren Gendarmstien som kan rekvireres på tursitbureauer eller på amtets hjemmeside www.sja.dk